

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum contritio sit actus virtutis? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

† ex ho-
mil. 22.
sup. Eze-
chiel. post
med. to. 2

* Al. con
causam .

fumitur ex verbis Gregor. † quæ talis est : Contritio est humilitas spiritus, annihilans peccatum inter spem & timorem . Et hæc tangit rationem nominis in hoc quod dicit, contritio est humilitas spiritus: & effectum eius in hoc quod dicit, annihilans peccatum: & rationem in hoc quod dicit, inter spem & timorem. Nihil enim solum ponit causam principalem quæ est timor, sed etiam * causam quæ est spes, sine qua timor desinat in rationem facere posset.

Ad primum ergo dicendum, quod quamuis peccata quando acciderunt, voluntaria fuerunt: tamen quando de eis conterimur, voluntaria non sunt: quia deo nobis nolentibus accidunt, non quidem secundum voluntatem, quam tunc habuimus cum ea voluimus: sed secundum illam quam nunc habemus, quæ vellemus quod numquam fuissent.

Ad secundum dicendum, quod contritio est à Deo solo quantum ad formam qua informatur: sed quantum ad substantiam actus, est ex libero arbitrio, & non à Deo, qui cooperatur in omnibus operibus, & non solum voluntatis.

Ad tertium dicendum, quod quamuis possit esse duplex pœna per contritionem dimitti, tamen adhuc necessaria est confessio, & satisfactio: tum quia homo non potest esse certus de sua contritione, quod fuerit totum tollendum sufficiens: tum etiam quia confessio & satisfactio sunt in præcepto. Unde transgressor constitueretur, si non confiteretur, & non satisfaceret.

ARTIC. II.

Virum contritio sit actus virtutis?

2
cap. 5.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod contritio non sit actus virtutis. Passiones enim sunt actus virtutum, quia eis non laudamur, ne vituperamur, ut dicitur 2. Ethic. * Sed dolor est confessio. Cum ergo contritio sit dolor, videtur quod sit actus virtutis.

¶ 2 Præterea, Sicut contritio dicitur à terendo ita & attritio. Sed attritio non est actus virtutis.

ab omnibus dicitur. Ergo neque contritio.
SED contra, Nihil est meritorium nisi actus virtu-
tis. Sed contritio est actus quidam meritorius. Ergo
est actus virtutis.

& RESPONDEO dicendum, quod contritio secun-
dum proprietatem nominis sui non significat actum
virtutis, sed potius quamdam corporalem passionem.
Sed hic non quæritur sic de contritione, sed de eo ad
quod significandum, hoc nomen per similitudinem
adaptatur. Sicut enim inflatio propriæ voluntatis ad
malum faciendum, importat quantum est de se, malum
ex genere: ita illius voluntatis annihilatio & commi-
nutio quædam, de se importat bonum ex genere; quia
hoc est detestari propriam voluntatem, qua peccatum
est commissum. Et ideo contritio, quæ hoc significat,
importat aliquam rectitudinem voluntatis; & propter
hoc est actus virtutis, illius scilicet cuius est peccatum
præteritum detestari & destruere, scilicet pœnitenti-
æ: ut patet ex his, quæ in decima quarta distinctio-
ne dicta sunt *, & 3. parte quæst. 84.

Ad primum ergo dicendum, quod in contritione
est duplex dolor de peccato. Vnus, in parte sensitiva,
qui passio est: & hic non est essentialiter contritio,
prout est actus virtutis, sed magis effectus eius. Sicut
enim pœnitentiæ virtus exteriorem pœnam corpori
infligit ad recompensandam offensam quæ in Deum
commissa est, officio membrorum: ita etiam & ipsi
concupiscibili pœnam infert doloris prædicti *, quia
etiam ipsa ad peccata cooperabatur. Sed tamen hic
dolor potest pertinere ad contritionem, in quantum
est pars sacramenti: quia sacramenta non solum in in-
terioribus actibus, sed etiam in exterioribus, & in
rebus sensibilibus nata sunt esse. Alius dolor est in vo-
luntate, qui nihil aliud est, quam displicentiâ alicuius
mali, secundum quod affectus voluntatis nominantur
per nomina passionum: ut in 3. lib. dist. 26. dictum
est *. Et sic contritio est dolor per essentiam, & est
actus virtutis pœnitentiæ.

*Th. 4.
d. 14. q. 1
art. 1. 2.
pertius
d. 16. q. 1
ar. 1. q. 2

*in corp.
art.

Th. in 3.
d. 26. q. 1
a. 5. corp.

Ad

Ad secundum dicendum, quod attritio non dicitur accessum ad perfectam contritionem: unde in corporalibus dicuntur attrita, quæ aliquo modo diminuta sunt, sed non adhuc perfectè sunt comminuta. Contra dicuntur, quando omnes partes tritæ sunt: sicut mul per diuisionem ad minima*. Et idè attritio significat in spiritualibus quamdam displicentiam in peccatis commissis, sed non perfectam: contritio autem perfectam.

*ut dicitur
in cor.
art. 1.*

ARTIC. III.

Virum attritio possit fieri contritio?

*3
Conc. Tri
dent. sess.
14. c. 4 de
contrit.*

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod attritio possit fieri contritio. Differt enim contritio ab attritione, sicut formatum ab informi. Sed si ab informi fit formata. Ergo attritio potest fieri contritio.

¶ 2 Præterea, Materia recipit perfectionem mota priuatione. Sed dolor se habet ad gratiam sicut materia ad formam, quia gratia informat dolorem. Ergo dolor qui prius erat informis culpa existens, quæ est priuatio gratiæ, remota culpa recipit perfectionem informationis à gratia: & sic idem quod prius.

SED contra, Quorum principia sunt diuersa omnino, eorum vnum non potest fieri id quod est alteri. Sed attritionis principium est timor seruilis; contritionis autem, timor filialis. Ergo attritio non potest fieri contritio.

RESPONDEO dicendum, quod super hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt, quod attritio est contritio; sicut fides informis fit formata. Sed hoc videtur esse non potest: quia quamuis habitus informis, fiat formatus; numquam tamen actus informis fit actus fidei formatae: quia actus ille informis transit, & non manet veniente charitate. attritio autem & contritio non dicuntur habitum, sed actum tantum. Habitibus autem virtutum infusarum, qui sunt in latetudinem respiciunt, non possunt esse informes. *cha-*